KOMISIJOS SPRENDIMAS

2012 m. liepos 25 d.

dėl valstybės pagalbos Nr. SA.33114 (2012/C) (ex. 2011/NN) – Lenkija Įtariama pagalba bendrovei „Crist laivų statykla“

(pranešta dokumentu Nr. C(2012) 5057)

(Tekstas autentiškas tik lenkų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2013/9/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės sutartį, ypač į jos 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

paprašiusi suinteresuotųjų šalių pateikti pastabas pagal minėtas nuostatas ([1]),

kadangi:

I. PROCEDŪRA

(1) 2008 m. lapkričio 6 d. Komisija priėmė du sprendimus dėl susigrąžinimo ([2]), susijusius su neteisėta pagalba Gdynės ir Ščecino laivų statykloms (toliau – Gdynės laivų statykla ir Ščecino laivų statykla), kuriais leido taikyti specialią pardavimo procedūrą. Lenkijos valdžios institucijoms buvo suteikta galimybė parduoti laivų statyklų turtą paketais atviro, skaidraus, besąlygiško ir nediskriminacinio konkurso būdu.

(2) Komisija, stebėdama susigrąžinimo procesą paprašė paaiškinimų dėl minėtų konkurso procedūrų. Spaudoje pasirodžius pranešimams, kad valstybei priklausanti Pramonės plėtros agentūra (toliau – PPA) 2010 m. rugsėjo mėn. galėjo suteikti paskolą (toliau – priemonė) „Crist S.A.“ (toliau – „Crist“ arba bendrovė), kad ši įsigytų tam tikrą Gdynės laivų statyklos turtą, Komisija paprašė paaiškinti šį klausimą per susitikimą su Lenkijos valdžios institucijomis, įvykusį 2010 m. spalio 22 d. Lenkijos valdžios institucijos paaiškino savo poziciją ir įsipareigojo pateikti visą būtiną informaciją ir patvirtinamuosius dokumentus, susijusius su sandoriu. Informacija pateikta 2010 m. lapkričio 25 d. ir 2011 m. gruodžio 5 d.

(3) Komisija susitiko su Lenkijos valdžios institucijomis 2011 m. gruodžio 6 d.

(4) Komisijos pirmininko pavaduotojas J. Almunia ir Lenkijos iždo ministras A. Grad susitiko keletą kartų ir 2011 m. spalio 25 d. A. Grad atsiuntė Komisijai raštą, kuriuo informavo Komisiją, kad 2011 m. pabaigoje planuojama užbaigti Gdynės ir Ščecino laivų statyklų likvidavimo procedūrą.

(5) 2012 m. sausio 25 d. Komisija pranešė Lenkijai, kad ji priėmė sprendimą dėl šios priemonės pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą oficialią tyrimo procedūrą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą).

(6) Sprendimas pradėti procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([3]). Komisija paprašė suinteresuotųjų šalių pateikti pastabas dėl šios priemonės.

(7) Lenkija pateikė pastabas 2012 m. vasario 27 d. Trečiosios šalys pastabų nepateikė. 2008 m. birželio 4 ir 5 d. Lenkija pateikė papildomos informacijos.

II. BYLOS APLINKYBĖS

1. Pagalbos gavėjo aprašymas

(8) Lenkijos valdžios institucijų teigimu, „Crist“, Gdanske įsikūrusią privačią bendrovę, 1990 m. įsteigė du jos dabartiniai akcininkai. Joje dirba apie 500 darbuotojų ir apie 500 savarankiškai dirbančių rangovų, teikiančių paslaugas bendrovei. „Crist“ pagrindinė veiklos sritis – laivų statyba, laivų remontas ir hidrotechniniai įrenginiai. 2004–2008 m. laikotarpiu bendrovė kasmet gaudavo

([1]) OL C 129,2012 5 4, p. 9.

([2]) 2008 m. lapkričio 6 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos C 19/05 (ex N 203/05), kurią Lenkija suteikė Ščecino laivų statyklai (OL L 5, 2010 1 8, p. 1) ir 2008 m. lapkričio 6 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos C 17/05 (ex N 194/05 ir PL 34/04), kurią Lenkija suteikė Gdynės laivų statyklai (OL L 33, 2010 2 4, p. 1).

([3]) Žr. 1 išnašą.

užsakymų apytiksliai 20 laivų ir kitų konstrukcijų. Bendrovės klientai daugiausia yra Europos laivų savininkai (iš Vokietijos, Olandijos, Skandinavijos ir Lenkijos).

(9) Lenkijos valdžios institucijų teigimu, bendrovė daugiausia veikia šiuose trijuose rinkos segmentuose:

— hidroinžinerinių konstrukcijų rinkoje: plieno konstrukcijos, naudojamos kaip šliuzai, užtvaros, kesonai ir kitos plieno konstrukcijos, skirtos jūrinėms prieplaukoms ir įlankų molams;

— atsinaujinančiųjų energijos išteklių rinka: jūrinių vėjo elektrinių statyboje naudojami įrenginiai ir (arba) elementai;

— jūrinė rinka: jūroje veikiantys žvalgymo, gavybos ir perdirbimo įrenginiai, naudojami gręžimo platformoms remti, ir plieninių gręžimo platformų konstrukciniai moduliai.

(10) „Crist“ pajamų struktūra, suskirstyta pagal rinkos segmentus, pateikiama 1 lentelėje. Lenkijos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad ši pajamų struktūra susiformavo įgyvendinant verslo planą, kuriuo siekiama perkelti veiklą iš tradicinio laivų statybos sektoriaus į atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir hidroinžinerijos jūrinį sektorių.

1 lentelė

„Crist“ pajamų struktūra pagal segmentus

Pajamų kategorija	2009. m.	2010. m. [1]	2011. m.
hidroinžinerija	[17-23] (*) %	[4-6] %	[3-5] %
atsinaujinantieji energijos ištekliai	[23-28] %	[75-80] %	[67-74] %
jūriniai projektai	[21-26] %	[6-8] %	[6-8] %
kita (laivų statyba)	[29-34] %	[9-12] %	[17-20] %

[1] Komisija pažymi, kad Lenkijos 2010 m. skiltyje pateiktų skaičių suma nėra lygi 100. Komisijos nuomone, šis nedidelis neatitikimas atsirado dėl skaičių suapvalinimo iki šimtųjų.
(*) Konfidenciali informacija

(11) Lenkijos valdžios institucijų teigimu, per 2002–2009 m. laikotarpį „Crist“ 10 kartų padidino savo pajamas, kurios 2009 m. siekė 383 mln. PLN (95,75 mln. EUR [4]). 2010 m. pajamos sumažėjo 236 mln. PLN (59 mln. EUR), bet 2011 m. pakilo iki 630 mln. PLN (157,5 mln. EUR). Pagrindiniai 2007–2009 m. laikotarpio (t. y. iki to laiko, kai PPA suteikė jai paskolą) ir 2010–2011 m. laikotarpio (kai paskola buvo suteikta) „Crist“ finansiniai rezultatai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė

Pagrindiniai 2007–2011 m. „Crist“ finansiniai rezultatai (mln. PLN)

	2007. m.	2008. m.	2009. m.	2010. m.	2011. m.
Pardavimo pajamos	323,41	361,06	383,77	236,48	630,29
Pardavimo pelnas	19,10	20,80	27,10	5,5	53,1
Veiklos pelnas	20,80	19,50	25,80	15,37	49,33
Grynasis pelnas	22,20	20,10	15,50	12,62	31,66
Nuvertėjimas	2,40	3,30	4,20	5,58	10,75
Finansinis perteklius	24,60	23,40	19,70	18,20	42,41

(12) Lenkijos valdžios institucijų teigimu, 2011 m. bendrovė turėjo paskolų ir jos išorės veiksnių poveikio ribos siekė […]* mln. PLN ([…] mln. EUR], įskaitant PPA paskolą (žr. skyrių „Priemonės apibūdinimas“) ir įvairių formų finansinės paramos priemones, suteiktas keturių privačių bankų. Šiuo metu bendrovė vykdo 10 sutarčių, kurių bendra vertė siekia apie […] mln. PLN ([…] mln. EUR) ir veda derybas dėl daugiau sutarčių, kurių vertė siekia apytiksliai […] mln. PLN ([…] mln. EUR).

2. **Programos apibūdinimas**

(13) 2010 m. gegužės 27 d. „Crist“ pateikė PPA paraišką dėl paskolos (žr. 3 skyrių „Priemonės apibūdinimas“) pagal „PPA teikiamos paramos Lenkijos ekonomikai skatinti programą“ (toliau – programa), kuri patenka į „Paramos įmonėms, įsikūrusioms ekonominės krizės paveiktuose pažeidžiamiausiuose regionuose“ pakategorę.

(14) Programos lėšos gali būti teikiamos vidutinėms ir didelėms įmonėms, įgyvendinančioms projektus, kuriais siekiama skatinti paklausą Lenkijos ekonomikoje, ir kurios veikia ekonominės krizės arba potvynių paveiktose pažeidžiamiausiose apskrityse. Tokios apskritys programoje aiškiai apibrėžtos. Gdansko apskritis patenka į programoje apibūdintų pažeidžiamų apskričių skaičių, o Gdynės apskritis – ne.

[4] Šiame sprendime eurais pateikti skaičiai nurodomi apytiksliai kaip orientaciniai, išskyrus […] mln. EUR skaičių, kuris yra eurais nurodyta „Beluga Hochtief Offshore“ ir „Crist“ sutarties vertė. Visi skaičiai PLN konvertuojami į EUR naudojant EUR 1 = PLN 4 keitimo kursą.

(15) Pagal programą PPA dalyvaus projektuose ir teiks paramą įmonėms, siekdama skatinti ekonominę paklausą ir ekonominį vystymąsi. PPA turėtų gauti tinkamą grąžą, nes ji dalyvautų rinkos sąlygomis. Didžiausias PPA suteikto finansavimo intensyvumas negali viršyti 80 % grynosios planuojamų investicijų vertės.

(16) Lenkijos valdžios institucijų teigimu PPA neturėtų remti projektų, kuriuose gali būti valstybės pagalbos elementų, išskyrus projektus, susijusius su nacionaliniu saugumu ir gynyba, kaip nustatyta SESV 346 straipsnyje ([5]).

(17) Programa yra PPA komercinės veiklos, kuria siekiama pelno, dalis ir jai, Lenkijos valdžios institucijų teigimu, taikomi standartai, galiojantys įmonėms teikiamų komercinių finansavimo paslaugų rinkoje. Kaip išaiškino Lenkija, tokia veikla yra atskirta nuo PPA valstybės pagalbos tiekimo sunkumus patiriančioms didelėms įmonėms.

3. **Priemonės apibūdinimas**

(18) Tiriama priemonė yra 150 mln. PLN (33,4 mln. EUR) paskola, kurią PPA suteikė „Crist“ 2010 m. rugsėjo 14 d., (toliau – PPA paskola), skirta turto paketui, įskaitant sausąjį doką, (vadinamajai „Crist“ laivų statyklos 2 zonai) įsigyti. Lenkijos valdžios institucijų teigimu, tuo metu, kai paskola buvo suteikta, ji sudarė mažiau nei […] % bendros bendrovės paskolų ir išorės veiksnių poveikio ribų sumos.

(19) Pagal programą PPA paskolos palūkanos turėtų atitikti taikytiną bazinę normą, padidintą pridėjus grynąją palūkanų maržą 0,9–4 % per metus (toliau – palūkanų marža) atsižvelgiant į finansavimo riziką ir naudos gavėjo užstato kokybę (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

Pagal programą suteiktai priemonei taikytina palūkanų marža

Finansinė rizika	Vertingas užstatas	Vidutinės vertės užstatas	Menkavertis užstatas
maža	0,9 %	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %
vidutinė	1,0–1,4 %	1,5–1,8 %	1,9–3,3 %
didelė	1,5–1,8 %	1,9–3,3 %	3,4–4,0 %

(20) Palūkanų marža, kurią PPA nustatė „Crist“ paskolai buvo 1,8 %. Bendra „Crist“ suteiktai paskolai nustatyta palūkanų norma buvo 6,81 % ([6]). Palūkanų norma nustatyta remiantis bazinės normos, pagrįstos 3 mėn. WIBOR ([7]) (kuri paskolos teikimo metu siekė 3,81 %), lygmeniu, plius 1,2 %, prie kurių pridėta 1,8 % palūkanų marža. PPA nustatė 1,8 % palūkanų maržą, nes šio sandorio finansinė rizika ir užstatas buvo įvertinti kaip vidutiniai (iš 3 lentelės matyti, kad jiems turėtų būti taikoma 1,5 %–1,8 % marža). PPA paskola suteikta iki 2015 m. gruodžio 31 d., t. y. jos vidutinė trukmė – 5 metai ir 3 mėnesiai, nes priemonė skirta 2010 m. rugsėjo 14 d.

(21) PPA paskolos įkeistą turtą sudaro:

— užregistruotas įkeistas turtas – 100 % „Crist“ akcijų;

— įkeistas nekilnojamasis turtas (laivų statyklos 2 zonos dalis);

— užregistruotas įkeistas turtas – tam tikras kilnojamasis turtas, esantis laivų statyklos 2 zonoje;

— „Crist“ pasirašytas paprastasis vekselis *in blanco*;

— „Crist“ pareiškimas dėl jos savanoriško sutikimo dėl išieškojimo ir

— kiekvieno „Crist“ akcininko pareiškimas dėl savanoriško sutikimo dėl išieškojimo.

(22) Pagal programą užstatas privalo atitikti mažiausiai 150 % PPA suteikto finansavimo.

(23) 2010 m. rugsėjo 15 d. įvyko trečiasis Gdynės laivų statyklos turto pardavimo konkursas. Spaudos duomenimis, „Crist“, gavusi PPA finansavimą, sugebėjo laimėti konkursą prieš kitą konkurentę „Patia“ (Kipre registruota bendrovė, susijusi su Ukrainos bendrove ISD – Gdansko laivų statyklos savininke). „Crist“ konkurse už parduoti pateiktą turto paketą (toliau – sausasis dokas) pasiūlė 175 mln. PLN (43,75 mln. EUR). Nustatyta sausojo doko mažiausia kaina buvo 96,7 mln. PLN (24,17 mln. EUR).

III. **PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ PRADĖTA OFICIALI TYRIMO PROCEDŪRA**

(24) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejones, ar „Crist“ būtų galėjusi gauti būtiną finansavimą rinkoje

([5]) Šiame straipsnyje nustatyta: „Sutarčių nuostatos nekliudo taikyti šias taisykles: […] b) kiekviena valstybė narė gali imtis priemonių, kurias mano esant būtinas apsaugoti gyvybiniams savo saugumo interesams …“.

([6]) 2010 m. lapkričio 25 d. raštu Lenkija klaidingai informavo Komisiją, kad palūkanų norma buvo nustatyta, remiantis bazine norma, pagrįsta 6 mėn. WIBOR (vietoj 3 mėn. WIBOR), ir kad bendra „Crist“ gautos paskolos palūkanų norma buvo 7,02 % (vietoj 6,81 %). Lenkija ištaisė šią informaciją 2012 m. vasario 27 d. raštu.

([7]) Varšuvos tarpbankinė orientacinė norma.

panašiomis sąlygomis, remiantis informacija, kurią turėjo PPA tuo metu, kai priėmė sprendimą suteikti paskolą.

(25) Pirminio priemonės tyrimo, pagrįsto Komisijos turėta informacija, duomenimis, PPA suteikus paskola „Crist“, jai valstybės lėšomis buvo suteiktas pranašumas. Komisija išreiškė susirūpinimą dėl: i) suteiktos paskolos palūkanų normos, ii) užstato, kurį PPA palaikė priimtinu, iii) PPA naudoto lyginamojo standarto, iv) „Crist“ pateikto verslo plano ir v) galimo lengvatinio režimo, kurį PPA pritaikė „Crist“.

(26) Palūkanų normos atžvilgiu Komisija negalėjo nustatyti, ar PPA paskolos palūkanų norma (kuri, kaip manyta sprendimo pradėti procedūrą priėmimo metu, buvo 7,02 %) atitiko rinkos ekonomikos investuotojo principą, nes Lenkijos valdžios institucijos nepateikė įrodymų dėl bendrovės reitingo ir įkeisto turto lygio.

(27) Įkeisto turto atžvilgiu Komisijai nebuvo pateikta PPA ir „Crist“ sutartis dėl PPA paskolos, taip pat su „Crist“ akcijomis ir už paskolą įkeistu sausuoju doku susiję ekspertų vertinimai. Todėl Komisija laikėsi nuomonės, kad Lenkija neįrodė *prima facie*, kad ekspertų vertinimai atlikti konservatyviai ir kad privačiam investuotojui toks įkeistas turtas būtų buvęs priimtinas.

(28) Lyginamojo standarto atžvilgiu Komisija abejojo, ar […] banko paskola galėjo būti naudojama kaip lyginamasis standartas vertinant, ar PPA paskola atitinka privataus rinkos ekonomikos investuotojo principą. Komisija laikėsi nuomonės, kad […] banko paskola skyrėsi nuo PPA paskolos, nes: i) ja refinansuota paskola, kurią „Crist“ anksčiau finansavo iš nuosavų lėšų, ii) […] banko paskolos suma buvo gerokai mažesnė ir iii) su PPA paskola susijusi rizika buvo didesnė nei […] banko paskolos rizika, nes PPA paskolos suma viršijo „Crist“ nuosavas lėšas, o jos laikotarpis buvo gerokai ilgesnis (penkeri metai ir trys mėnesiai palyginti su trejais metais ir aštuoniais mėnesiais).

(29) Dėl verslo plano Komisija pažymėjo, kad tuo metu, kai buvo suteikta paskola, nepaisant bendrovės bendros patikimos finansinės būklės, „Crist“ grynosios pajamos trečius metus iš eilės mažėjo. Atsižvelgdama į susijusią rinkos riziką, galimus rinkos perteklinius pajėgumus ir tai, kad priemonės patvirtinimo metu finansinė krizė dar tikrai nebuvo pasibaigusi Komisija abejojo, ar privatus investuotojas būtų suteikęs minėtą finansavimą.

(30) Galiausiai nedarant poveikio klausimui, ar programa iš esmės yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, Komisija iškėlė abejones, ar „Crist“ atitiko reikalavimus pagal programą PPA teikiamai pagalbai gauti, nes paskola suteikta investicijoms Gdynėje, kuriai negali būti teikiama parama pagal programą, nes tai nėra pažeidžiama apskritis. Komisija taip pat iškėlė klausimą, ar finansavimo, kurį PPA suteikė „Crist“, intensyvumas atitiko programoje apibūdintą didžiausio intensyvumo ribą (žr. 15 konstatuojamąją dalį). PPA paskolos suma – 150 mln. PLN (37,5 mln. EUR). „Crist“ įsigijo sausąjį doką už 175 mln. PLN (43,75 mln. EUR). Remiantis šiais skaičiais PPA paskolos pagalbos intensyvumas buvo 86 %, t. y. viršijo programoje nustatytą ribą. Todėl Komisija laikėsi nuomonės, kad suteikus „Crist“ PPA paskolą pagal programą, jai galėjo būti sudarytas lengvatinis režimas.

(31) Atsižvelgdama į minėtus faktus Komisija turėjo abejonių, ar privatus investuotojas būtų suteikęs „Crist“ atitinkamą finansavimą ir priėmė sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

IV. **LENKIJOS PASTABOS**

(32) Lenkijos valdžios institucijos pateikė išsamų bendrovės ekonominės ir finansinės padėties, jos verslo plano ir rinkos vertės, buvusios prieš priimant sprendimą suteikti paskolą „Crist“, vertinimą ir nurodė, kad iš šios analizės rezultatų vienareikšmiškai matyti, jog minėta paskola atitinka įprastines rinkos sąlygas, t. y. sąlygas, kuriomis privatus rinkos ūkinės veiklos vykdytojas būtų sutikęs finansuoti konkrečią investiciją. Todėl, Lenkijos teigimu, paskola, kurią PPA suteikė „Crist“, nėra valstybės pagalba.

1. **Palūkanų norma**

(33) Lenkija paaiškino, kad prieš PPA suteikiant paskolą, buvo atliktas bendrovės ekonominės ir finansinės padėties trijų etapų vertinimas. Vertinimas atliktas remiantis standartais, galiojančiais įmonėms teikiamų komercinių finansinių paslaugų rinkoje. Pirmame etape nepriklausomas išorės patarėjas nustatė pradinius paskolos vertinimo balus, vadovaujantis kuriais buvo įvertinta, ar bendrovė gali patekti į kitą – išsamesnio vertinimo etapą. Antrame etape buvo vertinami treji paskutiniai apskaitos metai kartu su prognozuotais rezultatais, rodiklių analize, kiekybinėmis priemonėmis, pvz., likvidumo rodikliu, turto apyvarta, kapitalo struktūra, pelningumu bei vystymusi, ir kokybinėmis priemonėmis, pvz., valdymo kokybe, priklausomumo nuo rinkos lygmeniu ir pasiūlyto užstato kokybe. Paskutiniame etape pritaikius matricą ir atsižvelgiant į riziką bei pasiūlyto įkeisti turto lygį (kuris buvo nustatytas naudojant ekspertų analizę) nustatytas maržos lygis.

„Crist“ reitingas

(34) Kalbėdama apie „Crist“ rezultatų dinamiką 2006–2009 m. (žr. 4 lentelę) Lenkija pabrėžė, kad tuo metu, kai bendrovė kreipėsi paskolos, jos ekonominė ir finansinė padėtis, kaip nustatyta ekspertų vertinimu, buvo gera.

4 lentelė

2006–2009 m. „Crist“ rezultatų dinamika (mln. PLN)

	2006. m.	2007. m.	Dinamika	2008. m.	Dinamika	2009. m.	Dinamika
Pardavimo pelnas	21,20	19,10	**90,09 %**	20,8	**108,90 %**	27,10	**130,29 %**
Veiklos pelnas	20,90	20,80	**99,52 %**	19,50	**93,75 %**	25,80	**132,31 %**
Grynasis pelnas	16,50	22,20	**134,55 %**	20,10	**90,54 %**	15,50	**77,11 %**
Nuvertėjimas	1,97	2,40	**121,83 %**	3,30	**137,50 %**	4,20	**127,27 %**
Finansinis perteklius	18,47	24,60	**133,19 %**	23,40	**95,12 %**	19,70	**84,19 %**
Pardavimo pajamos	228,75	323,41	**141,38 %**	361,06	**111,64 %**	383,77	**106,29 %**

(35) Dėl grynųjų finansinių rezultatų mažėjimo 2008 ir 2009 m. Lenkija teigė, kad jų priežastis – pakeistas verslo modelis, t. y. pasirašyta didesnės vertės pelningesnių sutarčių, bet jų įvykdymo laikotarpis buvo ilgas – 12–15 mėnesių. Tai reiškia, kad didžiausia finansinė nauda gaunama užbaigus gaminį ir jį perdavus užsakovui.

(36) PPA vertino „Crist“ pateiktą verslo planą keliais lygmenimis. Lenkija paaiškino, kad planas buvo parengtas bendradarbiaujant su […], jo analizę atliko […] (toliau – […]), o PPA ekspertai išsamiai išnagrinėjo dokumentą, įskaitant prielaidas ir numatomą poveikį. Lenkijos valdžios institucijos pastebėjo, kad kiekviename etape nuomonė apie dokumentą buvo teigiama ir pažymėjo, kad jo tikslumą patvirtino realūs „Crist“ pasiekti rezultatai, kurie atitinka prognozuotus skaičius arba net juos viršija. Lenkija taip pat paaiškino, kad „Crist“ pateiktos palankios finansinės prognozės buvo patikimos ir jas patvirtino sudarytos sutartys.

(37) Investicijos pelningumo klausimu Lenkija pateikė išsamų paaiškinimą dėl apskaičiuotų pinigų srautu pagrįstų rodiklių, grynosios dabartinės vertės rodiklio ir vidinės grąžos normos rodiklio, kurie visi buvo aukšti. Projekto grynosios dabartinės vertės rodiklis, įskaitant sausojo doko pirkimą už 150 mln. PLN, buvo […] mln. PLN, o vidinė grąžos norma – […] %. Lenkija papildomai pažymėjo, kad nors galiausiai sausasis dokas buvo įsigytas už 175 mln. PLN, šio sandorio finansiniai rodikliai vis vien yra labai aukšti (grynoji dabartinė vertė – […] mln. PLN, o vidinė grąžos norma – […] %).

(38) Remdamasi minėta analize PPA nustatė bendrovės reitingą naudodama savo trijų pakopų vidinę vertinimo sistemą. Buvo įvertinta, kad „Crist“ kelia vidutinę kredito riziką, yra finansiškai stabili, turi pakankamai galimybių grąžinti paskolą per ilgesnį laiką ir taip pat yra labai atspari ilgą laiką besitęsiančioms nepalankioms ekonominėms sąlygoms. Lenkija pranešė, kad PPA naudojamu metodu pasiektas rezultatas atitinka Komisijos komunikatą dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo ([8]) (toliau – Komunikatas dėl orientacinių normų). Vertinama, kad PPA turėti duomenys atitiko reitingo kategoriją BBB (gerai) (kaip apibūdinta „EuroRating“ reitingų agentūros), bet norėdama apsisaugoti Lenkija paliko galioti BB reitingą, kad galėtų pasitikrinti Komunikato dėl orientacinių normų taikymo rezultatus.

Įkeistas turtas

(39) Lenkijos valdžios institucijos pranešė, kad „Crist“ kaip užstatą pateikė: užregistruotą įkeistą turtą – 100 % „Crist“ akcijų, įkeistą nekilnojamąjį turtą (laivų statyklos 2 zonos dalis), užregistruotą įkeistą turtą – tam tikrą kilnojamąjį turtą, esantį laivų statyklos 2 zonoje, „Crist“ pasirašytą paprastąjį vekselį *in blanco*, „Crist“ pareiškimą dėl jos savanoriško sutikimo dėl išieškojimo ir kiekvieno „Crist“ akcininko pareiškimą dėl savanoriško sutikimo dėl išieškojimo.

(40) Lenkija pateikė „Crist“ akcijų […] atliktus ekspertų vertinimus, kuriems buvo naudojami du metodai: turtu pagrįstas vertinimo metodas (patikslinto grynojo turto metodas), pritaikytas 2010 m. liepos 29 d. atliktam vertinimui, ir pajamomis pagrįstas vertinimo metodas (diskontuoto pinigų srauto kartu su patikslintos dabartinės

([8]) OL C 14, 2008 1 19, p. 6.

vertės metodu), pritaikytas 2010 m. rugpjūčio 1 d. atliktam vertinimui. Šių dviejų vertinimų rezultatai gerokai skyrėsi. Pirmuoju metodu apskaičiuota vertė buvo […] mln. PLN, o antruoju metodu apskaičiuota vertė siekė beveik […] mln. PLN. Kartu iš atskiro 2010 m. rugsėjo 3 d. dokumento, kurį pateikė Lenkijos valdžios institucijos, matyti, kad […] parodė, jog patikslinto grynojo turto metodas labiau atitiko bendrovės likvidacinę vertę ir nerodė tikrosios „Crist“ vertės (visų pirma akcinio kapitalo). […] padarė išvadą, kad tikrąja verte turi būti laikoma […] mln. PLN suma.

(41) Kiek tai susiję su antru įkeisto turto elementu, t. y. įkeistu nekilnojamuoju turtu, Lenkija pateikė 2009 m. kovo 4 d. nepriklausomo eksperto vertinimą, kuriame nurodyta apskaičiuota turto paketo rinkos vertė – 169,5 mln. PLN (arba 84,7 mln. PLN priverstinio pardavimo atveju). Be to, 2011 m. sausio mėn. jau sudariusi sandorį PPA paprašė atlikti eksperto vertinimą, kurį pateikė Komisijai ir kuriame įvertinta, kad įkeisto nekilnojamojo turto vertė yra […] mln. PLN.

(42) Atsakydama į Komisijos abejones, ar „Crist“ trečiajame konkurso etape už sausąjį doką sumokėta suma (175 mln. PLN) gali būti laikoma įkeisto turto vertės pakaitiniu rodikliu, Lenkija pasiūlė rinkos verte laikyti kitos konkurse dalyvavusios bendrovės „Patia“ tuo metu pateiktą pasiūlymą – 166 mln. PLN.

(43) Be to, Lenkijos teigimu, įkeisto turto vertę taip pat kelia tai, kad jo elementai yra skirtingo pobūdžio (nekilnojamasis turtas, kilnojamasis turtas ir finansinis turtas) ir tai, kad nė vienam įkeisto turto elementui iki paskolos suteikimo nebuvo taikomi jokie suvaržymai.

(44) Lenkijos valdžios institucijos apibendrino, kad remiantis šiais skirtingais vertinimais apskaičiuota, kad bendra paskolos įkeisto turto vertė turėtų būti apytiksliai nuo […] mln. PLN iki […] mln. PLN (žr. 5 lentelę). Vidaus reitingavimo tikslu PPA įvertino „Crist“ užstatą kaip vidutinį (žr. 3 lentelę). Remdamosi Komunikato dėl orientacinių normų taisyklėmis (žr. 6 lentelę) Lenkijos valdžios institucijos nurodė, kad visa įkeisto turto vertė, atitinkanti rinkos vertę, yra […] mln. PLN ([9]) ir sudaro […] % suteiktos paskolos. Tokio lygio užstatas gerokai viršija paskolos vertę ir patenka į aukšto lygio įkeisto turto kategoriją, kaip apibrėžta Komunikate dėl orientacinių normų, nes tikėtini nuostoliai tuo atveju, jeigu paskola nebūtų grąžinta, lygūs 0.

5 lentelė

Įkeisto turto vertės, apskaičiuotos naudojant priimtus vertinimo metodus

			Užstato objektas ir vertinimo metodas	
			„Crist“ akcijos Turtu pagrįstas vertinimo metodas Patikslintos grynosios vertės metodas)	„Crist“ akcijos Pajamomis pagrįstas vertinimo metodas (Patikslinta dabartinė vertė)
		Vertė (PLN)	[…]	[…]
Užstato objektas ir vertinimo metodas	Laivų statyklos 2 zona Rinkos vertės metodas (pagrįstas pajamomis)	169 471 000	**IŠ VISO:** […]	**IŠ VISO:** […]
	Laivų statyklos 2 zona Vertė priverstinio pardavimo atveju	84 735 500	**IŠ VISO:** […]	**IŠ VISO:** […]
	Laivų statyklos 2 zona Rinkos vertės metodas (pagrįstas pajamomis)	180 439 000	**IŠ VISO:** […]	**IŠ VISO:** […]
	Laivų statyklos 2 zona Paskutinio konkurentų pasiūlymo vertė	166 000 000	**IŠ VISO:** […]	**IŠ VISO:** […]

([9]) „Crist“ sujungė pajamomis pagrįstą vertinimo metodą (rekomenduotą eksperto), pagal kurį apskaičiuota suma siekė […] mln. PLN, ir įkeistą nekilnojamąjį turtą (laivų statyklos 2 zonos dalį), kurio vertė, eksperto vertinimu, yra 169,5 mln. PLN.

(45) Lenkijos valdžios institucijos taip pat pateikė […] ataskaitą, parengtą 2012 m. gegužės mėn., t. y., kai sandoris jau buvo sudarytas. Į ją, be kita ko, įtraukta sandorio sudarymo metu PPA turėtų […] vertinimų patikra. Lenkija pabrėžia grynojo turto vertės nustatymo kritiką: […] neįtraukė jokio nematerialiojo turto, pvz., *inter alia*, nebaigtų vykdyti sutarčių, santykių su užsakovais ir darbuotojais, vertinimo, kuris gali turėti didelę vertę ir padidinti vertinimo rezultatus. […] daro išvadą, kad tuo vertinimu „Crist“ turto vertė gerokai sumažinta. Kalbėdama apie pajamomis pagrįstą vertinimo metodą, Lenkija pastebi, kad […] nustatyta vertė yra panaši į […] (t. y. apytiksliai […] mln. PLN) apskaičiuotą vertę.

Palūkanų norma

(46) Vertindama, ar suteikti paskolą, PPA apskaičiavo, kad bendrovės kredito rizika ir pasiūlyto užstato lygis yra vidutiniai. Todėl PPA suteikė paskolą nustačiusi 6,81 % palūkanų normą, kurią apskaičiavo kaip bazinės normos (trijų mėnesių WIBOR (3,81 %) plius 1,2 %) ir palūkanų normos, apskaičiuotos naudojant 3 lentelėje nurodytą matricą, t. y. 1,8 %, sumą.

(47) Be PPA vidinių skaičiavimų, pagrįstų jos vidaus taisyklėmis, Lenkija pateikė daugiau paaiškinimų dėl pakaitinio rodiklio, nustatyto Komunikate dėl orientacinių normų, nustatymo metodo (žr. 6 lentelę).

6 lentelė

Paskolos maržos, pateiktos baziniais punktais, pagal Komunikatą dėl orientacinių normų

	Turto įkeitimo lygis		
Reitingo kategorija	Aukštas	Normalus	Žemas
Stiprus (AAA-A)	60	75	100
Geras (BBB)	75	100	220
Patenkinamas (BB)	100	220	400
Silpnas (B)	220	400	650
Blogas ir (arba) finansiniai sunkumai (CCC ir žemiau)	400	650	1 000

(48) Lenkijos nuomone, atsižvelgiant į Komisijos paskelbtą Lenkijai taikytiną orientacinę normą (4,49 %), „Crist“ reitingo kategoriją (BB) ir aukštą turto įkeitimo lygį (žr. 44 konstatuojamąją dalį), paskolos palūkanų normą turėtų būti ne mažesnė nei 5,49 %. Todėl Lenkija pabrėžė, kad PPA pritaikyta norma – 6,81 % – yra 132 bazinių punktų didesnė, nei Komunikate dėl orientacinių normų apibrėžta orientacinė norma, t. y. 5,49 %.

(49) Į Lenkijos pateiktą […] ataskaitą įtrauktas išsamus „Crist“ kredito reitingo, kuris buvo sudarant sandorį, vertinimas, pagrįstas dviem skirtingais ekspertų metodais. Reitingo modelius parengė […], remdamasi komercinių bankų naudojamais balų / reitingų modeliais. Ataskaitoje vertinama, kad „Crist“ reitingas yra (BB-B) intervale. Vis dėlto […] mano, kad palūkanų norma yra pakankama, atsižvelgiant į aukštą įkeisto turto vertę. Vertinant turto visumą, jo įkeitimo lygis yra aukštas.

2. **Lyginamasis standartas**

(50) Lenkijos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad […] banko paskola nebuvo vienintelis pagrindas, kuriuo vadovaujantis buvo nustatyta „Crist“ pritaikyta palūkanų norma, nes tai buvo padaryta pirmiausia remiantis vidine vertinimo sistema. Neatsižvelgdama į paskolų skirtumus, Lenkija pažymėjo, kad abi institucijos – PPA ir […] bankas, priėjo prie panašių išvadų, susijusių su palūkanų normomis.

(51) Be to, darydama bendro pobūdžio pastabą, Lenkija pažymėjo, kad dėl didelės paskolos vertės (150 mln. PLN), Lenkijos rinkoje praktiškai neįmanoma rasti tobulą lyginamąjį standartą „Crist“ suteiktai paskolai. Kiek tai susiję su Pirmosios instancijos teismo sprendimu byloje T-296/97 „Komisija prieš *Alitalia*“, Lenkija teigė, kad galima nauda „Crist“ turėtų būti vertinama tik kalbant apie panašią, bet ne identišką paskolą.

(52) Lenkija pateikė abiejų paskolų palyginimą (žr. 7 lentelę) ir priminė, kad paskolos buvo suteiktos 2010 m., kad […] banko palūkanų norma buvo net mažesnė (6,68 % palyginti su PPA suteiktos paskolos 6,81 %) ir kad […] banko sprendimas buvo susijęs su didesne rizika. Todėl, Lenkijos valdžios institucijų nuomone, tas sandoris yra vertingas atskaitos taškas.

7 lentelė

„Crist“ suteiktų […] banko ir PPA paskolų palyginimas

	[…] banko paskola	PPA paskola
Suma	[…] PLN	150 000 000 PLN
Suteikimo data	2010 02 18	2010 09 14
Kredito trukmė	3 metai 10 mėnesiai	5 metai 3 mėnesiai
Palūkanų norma	6,62 %	6,81 %
Įkeisto turto vertė	[…] PLN	[…] PLN

	[…] banko paskola	PPA paskola
Vystymosi perspektyvos (1)	[…] PLN	[…] PLN
Papildoma rizika	Netikrumas, ar sausasis dokas (laivų statyklos 2 zona) bus įsigytas ir ar bus sukomplektuota gamybos linija	Suteikta paskola sausajam blokui įsigyti (laivų statyklos 2 zona) užtikrina gamybos linijos sukomplektavimą

(1) Finansavimo sutarties pasirašymo metu buvusių sudarytų sutarčių vertė.

(53) Kalbėdama apie kredito riziką Lenkija pažymėjo, kad […] bankas ir PPA grindė savo sprendimus tuo pačiu verslo planu, pagal kurį buvo numatyta įsigyti laivų statyklos 1 ir 2 zonas. Todėl su gamyklos sukomplektavimu susijusi rizika buvo didesnė prieš pirmą sandorį (net jeigu […] bankas tik refinansavo sandorį, kurį „Crist“ pradžioje finansavo iš nuosavų lėšų). Iš esmės PPA sprendimas dėl paskolos, dėl kurio bendrovė galėjo įsigyti laivų statyklos 2 zoną, leido „Crist“ sėkmingai užbaigti naują verslo strategiją, kuria bendrovė nukreipia savo verslo veiklą iš tradicinės laivų statybos srities į jūrinį atsinaujinančiųjų energijos išteklių sektorių. Be to, Lenkija pažymėjo, kad […] bankas suteikė kreditą „Crist“ prieš tai, kai „Crist“ pasirašė labai pelningą sutartį su „Beluga Hochtief“; šio sandorio vertė buvo didžiausia „Crist“ istorijoje ([…] mln. EUR) ir tai dar labiau padidino bendrovė kreditingumą tuo metu, kai PPA priiminėjo sprendimą dėl paskolos.

(54) Kita vertus, Lenkijos valdžios institucijos pabrėžė, kad paskolos suteikimo metu PPA turėjo papildomos informacijos, kurią rimtai svarstė. Pavyzdžiui, Lenkija pažymėjo, kad „Crist“ palaikė pozityvius ir ilgalaikius ryšius ne tik su PPA ir […] banku, bet ir keletu kitų finansinių institucijų, kurios finansuodavo bendrovės veiklą ([10]). Tai įrodė, kad „Crist“ sugeba gauti finansavimą kapitalo rinkoje tuo metu, kai buvo priimamas sprendimas dėl paskolos. Šiuo tikslu Lenkija pateikė „Crist“ atskirose finansinėse institucijose taikomų kredito ir garantijų ribų sąrašą, galiojusį sandorio sudarymo metu.

(55) Galiausiai Lenkijos valdžios institucijos atkreipė Komisijos dėmesį į Lenkijos nacionalinio banko 2010 m. rugsėjo mėn. palūkanų normų lentelę, kurioje reguliariai skelbiamas verslui teikiamų naujų paskolų vidutinių palūkanų normų sąrašas. Iš lentelės matyti, kad 4 mln. PLN viršijančių kreditų atveju, kai palūkanų normos kintamumas neviršija 3 mėnesių (kaip yra „Crist“ atveju), vidutinė palūkanų norma buvo 5,4 %, t. y. mažesnė, nei ta, kurią „Crist“ nustatė PPA.

(10) „Crist“ gaudavo lėšų iš kelių kitų išorinių privačių finansavimo šaltinių. Tai yra […], […][…], […], […], […]ir […] kreditai ir garantijos, kurių suma 2010 m. viršijo […] mln. PLN, o 2011 m. – […] mln. PLN.

3. **Verslo planas**

(56) Lenkijos valdžios institucijos pateikė Komisijai „Crist“ verslo planą (toliau – verslo planas). Lenkija pranešė Komisijai, kad prieš suteikdama „Crist“ paskolą PPA pasikonsultavo su bendrovės komerciniais partneriais ([…] ir […]) bei privačiais bankais ir gavo atsakymus, patvirtinusius „Crist“ finansinį stabilumą. Lenkijos valdžios institucijos pateikė Komisijai šiuos patvirtinimo raštus iš privačių bankų ir taip pat […] analizę, kaip „Crist“ verslo strategija buvo įgyvendinama laikotarpiu iki PPA sprendimo suteikti paskolą priėmimo.

(57) Verslo plane buvo prielaida, kad investicijų projekto grynoji dabartinė vertė sieks […] mln. PLN ([…] mln. EUR), o vidinė grąžos norma bus […] %. Apskaičiuojant šiuos rodiklius laikytasi prielaidos, kad bendrovė mokės už sausąjį doką 150 mln. PLN. Atsakydama į Komisijos pastabą, išreikštą sprendime pradėti procedūrą, kad galiausiai tikroji sumokėta suma buvo 175 mln. PLN, Lenkija pateikė […] atliktą analizę. Iš jos matyti, kad investicijos grynoji dabartinės vertė ir vidinė grąžos norma yra atitinkamai […] mln. PLN ir […] %, remiantis sandorio metu turėta informacija. […] pridūrė, kad remiantis šiuo metu turima informacija grynoji dabartinės vertė ir vidinė grąžos norma yra atitinkamai […] mln. PLN ir […] %.

(58) Toje pačioje ataskaitoje pateikiama rinkos padėties ir „Crist“ vystymosi perspektyvų apžvalga. Ataskaitoje pažymima, kad „Crist“ pakeitė savo gamybos profilį iš tradicinės laivų statybos į pagal užsakymą gaminamų laivų statybą, platformų ir jūrinių konstrukcijų elementų gamybą. Ši verslo strategija suteikė „Crist“ nišą, naudodamasi kuria ji gali dalyvauti planuojamuose jūriniuose projektuose Šiaurės jūroje ir kuri suteikia daug aktyvaus augimo galimybių. […] padarė išvadą, kad bendrovė veikia didelį augimo potencialą turinčiame sektoriuje.

(59) Lenkija pranešė, kad remdamasi ekspertų atlikta verslo plano analize PPA padarė išvadą, kad: nepaisant nuo 2008 m. besitęsiančios ekonominės krizės bendrovę per pastaruosius trejus metus pasiekė teigiamų finansinių rezultatų; pasirašytų sutarčių ir sutarčių, dėl kurių vyksta derybos, vertė rodo greitą bendrovės vystymąsi; finansinės prognozės įvertintos teigiamai ir parodė, kad bendrovė sugeba gražinti paskolą.

(60) Galiausiai Lenkijos valdžios institucijos pažymėjo, kad 2010 m. gavusi 12,6 mln. PLN (2,8 mln. EUR), o 2011 m. 31,6 mln. PLN (7,03 mln. EUR) pelno bendrovė pasiekė grynojo rezultato, […] kartų viršijusių verslo plane numatytus skaičius. Panašiai pažymėta, kad 2011 m. pabaigoje bendrasis bendrovės balansas buvo didesnis nei planuota apytiksliai […] %.

4. **Lengvatinis režimas bendrovei**

(61) Kalbant apie įtariamą lengvatinį režimą, kurį PPA sudarė „Crist“, Lenkijos valdžios institucijos paaiškino, kad bendrovė galėjo gauti lėšų pagal programą, nes „Crist“ būstinė ir du verslo centrai įsikūrę Gdanske. Dėl investicijos Gdynėje, kurios teritorijai šios lėšos negali būti skiriamos, bendrovės veikla nebuvo perkelta, bet veikiau išsiplėtė „Crist“ veiklos geografinė sritis.

(62) Dėl finansavimo lygio Lenkija dar kartą patvirtino, kad „Crist“ investicijai PPA suteikto finansavimo lygis neviršijo programoje numatytos 80 % viršutinės ribos. Lenkija pažymėjo, kad bendrovės suplanuotos bendros investicijų programos sąnaudos buvo 188,2 mln. PLN – apmokėtas ne tik „Crist“ įsigytas sausasis dokas (laivų statyklos 2 zona), bet taip pat ir laivų korpusų surinkimo zona (laivų statyklos 1 zona). Lenkija paaiškino, kad abi investicijos yra tos pačios gamybos linijos, kuri leido „Crist“ veiksmingai pradėti dirbti atsinaujinančiųjų energijos šaltinių ir jūrinių konstrukcijų rinkose, dalys. Tik dėl išbaigtos investicijų programos „Crist“ galėjo pakeisti savo verslo modelį iš tradicinės laivų statybos į pagal užsakymą gaminamų laivų statybą, platformų ir vėjo jėgainėms skirtų jūrinių konstrukcijų elementų gamybą.

(63) Todėl visos „Crist“ investicijos (213,2 mln. PLN ([11])) rodiklis ir PPA paskolos (150 mln. PLN) intensyvumo rodiklis atitinka 70 %, o tai yra gerokai mažiau nei programoje nustatyta 80 % viršutinė riba.

(64) Galiausiai Lenkija pažymėji, kad programa, iš kurios buvo finansuota „Crist“ suteikta paskola, buvo ne valstybės pagalbos pobūdžio komercinė programa. Lenkija pažymėjo, kad PPA sprendimus finansuoti tam tikrus projektus komerciniu pagrindu vertina patyrę ekspertai iš didžiausių Lenkijos finansinių institucijų.

V. **VERTINIMAS**

1. **Valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV sutarties 107 straipsnio 1 dalyje**

(65) Pagal SESV sutarties 107 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmonės arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(66) Kad nacionalinė priemonė būtų pripažinta kaip valstybės pagalba, turi būti tenkinamos visos šios sąlygos: 1) priemone teikiamas pranašumas iš valstybinių išteklių; 2) šis pranašumas yra atrankinis; ir 3) priemone iškraipoma konkurenciją arba ji gali būti iškraipyta ir gali būti daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai.

1.1. *Pranašumo buvimas*

(67) Siekiant nustatyti, ar nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba, būtina nustatyti, ar „Crist“ gavo ekonominį pranašumą, kurio ji nebūtų gavusi įprastinėmis rinkos sąlygomis, t. y. sąlygomis, kuriomis „Crist“ finansavimą suteiktų privatus investuotojas.

Palūkanų norma

(68) Siekdama nustatyti, ar nagrinėjama priemonė yra suderinama su privataus investuotojo kriterijumi, Komisija vertino, ar remdamasis sprendimo priėmimo metu PPA turima informacija, privatus kreditorius būtų suteikęs „Crist“ panašią paskolą.

(69) Kaip apibūdinta 33 ir tolesnėse pastraipose, Lenkija pranešė Komisijai, kad prieš suteikiant paskolą PPA, bendradarbiaudama su išorės ekspertais, išsamiai įvertino „Crist“ ekonominę ir finansinę padėtį ir buvo nustatytas „Crist“ reitingas. Remdamasi savo vidine sistema PPA nustatė vidutinį „Crist“ reitingą, kuris, Lenkijos teigimu, taikant Komunikatą dėl orientacinių normų atitinka bent BB kategoriją (patenkinama).

(70) Įkeisto turto klausimu Lenkija pateikė visus ekspertų vertinimus ir išsamiai paaiškino kiekvieną paskolai įkeisto turto elementą (žr. 39–45 konstatuojamąsias dalis). Remiantis šiais vertinimais, kuriuose buvo nurodyta, kad […] mln. PLN turėtų būti palikta kaip akcijų užstato vertė, o […] mln. PLN viršijanti suma galėtų būti skirta sausojo doko įkeitimui, ir turint omenyje programos sąlygą, kad užstatas turi atitikti mažiausiai 150 % finansavimo, „Crist“ įkeisto turto vertę PPA įvertino kaip vidutinę, gerai padengiančią kredito riziką. Tačiau Lenkija pažymėjo, kad tai buvo apdairus požiūris ir kad iš nepriklausomo eksperto atliktų įkeisto turto vertinimų matyti, kad įkeisto turto vertės lygis yra aukštas.

([11]) Tai apima 38,2 mln. PLN, sumokėtus už laivų statyklos 1 zoną, ir 175 mln. PLN – už laivų statyklos 2 zoną.

(71) Galiausiai remdamasi vidutiniu rizikos lygiu ir įkeičiamu turtu PPA suteikė paskolą nustačiusi 6,81 % palūkanų normą, kuri buvo apskaičiuota kaip bazinės normos (prie trijų mėnesių WIBOR pridėjus 1,2 %) ir 1,8 % palūkanų maržos suma (žr. 3 lentelę). Lenkija pranešė, kad ši norma viršijo minimalią palūkanų normą, apskaičiuotą remiantis Komunikatu dėl orientacinių normų (žr. 6 lentelę ir 46–49 konstatuojamąsias dalis). Komisija pažymi, kad nors Lenkija kalbėdama apie savo apskaičiavimus vartoja terminą „aukštas turto įkeitimo lygis“, tai atitinka realybę, net jei PPA vertina, kad turto įkeitimo lygis yra vidutinis (arba normalus): bazinė norma plius 220 bazinių punktų arba 6,69 %.

(72) Apskritai, Komisija primena, kad jos pirminės abejonės, susijusios su palūkanų normos lygiu, įtrauktos į sprendimą pradėti procedūrą, buvo visų pirma susijusios su tuo, kad nebuvo pateikta bendrovės reitingą ir turto įkeitimo lygį patvirtinančių duomenų. Šiuo atžvilgiu Komisija pažymi, kad atsakydama į sprendimą pradėti procedūrą Lenkija pateikė atitinkamą informaciją, kurią turėjo PPA prieš suteikdama paskolą. Be to, Lenkija pateikė įkeisto nekilnojamojo turto *ex-post* vertinimą ir […] ataskaitą, parengtą po to, kai buvo sudarytas sandoris, bet pagrįstą informacija, kuri buvo tuo metu, kai buvo priimamas sprendimas suteikti paskolą.

(73) Dėl įkeisto turto Komisija vertino, ar ekspertų vertinimai buvo atlikti konservatyviai ir ar privačiam investuotojui pasiūlytas užstatas būtų priimtinas. Šiuo atžvilgiu Komisija pastebi, kad priklausomai nuo naudojamo metodo, „Crist“ akcijų įvertinimas gerokai skyrėsi (žr. 40 konstatuojamąją dalį). Komisija taip pat atkreipia dėmesį į […] išreikštą kritiką, susijusią su nustatyta grynojo turto verte – […] mln. PLN, į kurią nebuvo įtraukta keletas svarbių veiksnių (žr. 45 konstatuojamąją dalį), ir todėl „Crist“ turto vertė buvo įvertinta nepakankamai. Galiausiai Komisija atkreipia dėmesį, kad […] ir […] atliktų vertinimų, kuriems buvo naudojamas patikslintos dabartinės vertės metodas, rezultatas buvo toks pat (t. y. apytiksliai […] mln. PLN) ir abu ekspertai priėjo prie išvados, kad šis metodas turi būti laikomas geriau atitinkančiu realią padėtį. Lenkija ne tik pateikė Komisijai šiuos vertinimus, bet taip pat pasiūlė kaip įkeisto sausojo doko vertės pakaitinį rodiklį naudoti bendrovės „Patia“ pasiūlytą sumą – 166 mln. PLN, kuri buvo pasiūlyta trečiajame konkurso etape. Komisija pažymi, kad nepanašu, jog toks pakaitinis rodiklis atitinka vertę, kurią „Crist“ konkurentė buvo pasirengusi mokėti už sausąjį doką turto priverstinio pardavimo atveju.

(74) Nepriimdama sprendimo dėl to, kuris iš kelių vertinimu turėtų būti priimtiniausias, Komisija pažymi, kad PPA turėjo keletą pasiūlyto įkeisti turto kokybės vertinimų, iš kurių tik pačiame pesimistiškiausiame pažymėta, kad vertė buvo mažesnė nei 150 % teiktinos paskolos sumos, be to, ji turėjo ekspertų rekomendacijų, kuriose nurodyta, kad įkeičiamo turto pakanka, kad būtų padengta kredito rizika.

(75) Dėl bendrovės reitingo Komisija kritiškai vertina Lenkijos pateiktus duomenis, kuriuos PPA turėjo prieš priimdama sprendimą suteikti paskolą. Komisija atkreipia dėmesį, kad atlikdama vidinę reitingo eksperto analizę PPA visapusiškai išnagrinėjo su „Crist“ susijusius kriterijus, įskaitant likvidumo rodiklį, apyvartą, turto ir kapitalo santykio struktūrą ir pelningumo kriterijus. Be to, į PPA vertinimą buvo įtraukti tokie elementai: pinigų srauto analizė, finansinės prognozės, investicijų veiksmingumas, rentabilumo slenkstis, vertinimas, kiek projektą gali paveikti išorės veiksniai, pvz., palūkanų norma arba valiutos keitimo kursas.

(76) Komisija taip pat atsižvelgia į […] parengtą ataskaitą. Nors ataskaita parengta jau sudarius sandorį, joje išdėstytas išsamus „Crist“ kredito reitingo ir pasiūlyto užstato vertinimas, pagrįstas ta pačia informacija, kurią PPA turėjo tuo metu, kai buvo priimamas sprendimas suteikti paskolą. Ataskaitoje vertinama, kad „Crist“ reitingas yra kiek žemesnis, nei tas, kurį pritaikė PPA (BB-B intervale). Kalbant apie įkeistą turtą ataskaitoje daroma išvada, kad […] atliktu vertinimu „Crist“ turto vertė gerokai sumažinta. […] manymu, patikslintos dabartinės vertės metodas yra nuoseklesnis ir dažniau naudojamas. […] daro išvadą, kad remiantis „Crist“ reitingu ir pasiūlyto užstato verte, PPA paskolai nustatyta palūkanų norma nebuvo žemesnė nei rinkos norma.

(77) Komisija taip pat išnagrinėjo, ar PPA nustatyta palūkanų norma atitinka palūkanų normų nustatymo metodiką, kurią Komisija gali pritaikyti kaip Komunikate dėl orientacinių normų minimą rinkos palūkanų normos pakaitinį rodiklį. Vadovaujantis Komunikatu dėl orientacinių normų, orientacinė norma nustatoma prie maržos pridėjus 1 metų IBOR atitinkančią bazinę normą (1 metų pinigų rinkos palūkanų norma atitinkamoje valstybėje narėje). Taikytina marža priklauso nuo atitinkamos įmonės reitingo ir užstato (žr. 6 lentelę).

(78) Atsižvelgiant į tai, kad 2010 m. rugsėjo mėn. bazinė palūkanų norma buvo 4,49 % ([12]), PPA paskolos norma (6,81 %) viršytų taikytiną orientacinę normą, jeigu paskolos suteikimo metu:

— „Crist“ reitingas būtų „silpnas“ (B), o įkeičiamo turto lygis „aukštas“;

— „Crist“ reitingas būtų „patenkinamas“ (BB), o įkeičiamo turto lygis bent „normalus“ arba

([12]) 2010 m. rugsėjo mėn. Lenkijai taikyta bazinė palūkanų norma, apskaičiuota remiantis Komunikatu dėl orientacinių normų, pateikiama šiame Komisijos interneto svetainės puslapyje: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

— įkeičiamo turto lygis būtų „žemas“, o „Crist“ reitingas bent „geras“ (BBB).

Visais trimis atvejais, orientacinė norma būtų 6,69 % (4,49 % ir 2,20 %), t. y. žemesnė nei PPA paskolos palūkanų norma (6,81 %).

(79) Remdamasi pirmiau pateikta analize Komisija mano, kad paskolos suteikimo metu „Crist“ reitingas blogiausiu atveju buvo „silpnas“ (B). Kalbant apie turto įkeitimo lygį, net prasčiausiu atveju […] mln. PLN vertės užstatas atitinka daugiau kaip 100 % paskolos vertės ir todėl Komisija mano, kad tikėtini nuostoliai paskolos negrąžinimo atveju neturėtų viršyti 30 % – tai atitinka aukštą įkeisto turto lygį, kaip apibrėžta Komunikate dėl orientacinių normų. Atsižvelgiant į aukštą paskolai įkeisto turto lygį, prasčiausiu atveju paskolos palūkanų norma sandorio sudarymo metu turėtų būti ne mažesnė nei 6,69 %, t. y. prie Lenkijai taikomos orientacinės normos 4,49 % pridėjus 2,20 % (žr. 6 lentelę). PPA suteikė paskolą nustačiusi didesnę palūkanų normą (6,81 %).

(80) Darant išvadą iš Komisijai pateiktų duomenų galima spręsti, kad priimdama sprendimą suteikti paskolą „Crist“ PPA veikė kaip būtų veikęs privatus kreditorius, remdamasis turima informacija ir nustatydamas palūkanų normą, atitinkančią rinkos palūkanų normą.

Lyginamasis standartas

(81) Sprendime pradėti procedūrą Komisija abejojo dėl […] banko paskolos naudojimo kaip lyginamojo standarto šiuo atveju. Komisija, *inter alia*, pastebėjo, kad […] banko paskola skyrėsi nuo PPA paskolos, nes jos vertė buvo gerokai mažesnė ir […] bankas tik refinansavo sandorį, kurį „Crist“ pradžioje finansavo iš nuosavų lėšų. Be to, Komisijos *prima facie* nuomone, PPA paskolos rizika buvo didesnė nei […] banko paskolos rizika, kadangi PPA paskolos trukmė buvo gerokai ilgesnė nei […] banko suteiktos paskolos trukmė.

(82) Kaip pažymėta 50–55 konstatuojamosiose dalyse, Lenkijos valdžios institucijos dar kartą patvirtino savo poziciją, kad […] banko paskola buvo tinkamas lyginamasis standartas PPA paskolos atžvilgiu. Tačiau Lenkija pabrėžė, kad prieš priimant sprendimą suteikti paskolą buvo atsižvelgta ir į kitus elementus.

(83) Komisija pažymi, kad PPA sprendimas suteikti paskolą „Crist“ buvo pagrįstas kompleksine ekspertų atlikta bendrovės finansinės ir ekonominės padėties analize, kuri atskleidė planuojamų investicijų pelningumą, ir ankstesniu nepriklausomos finansinės institucijos – […] banko – sprendimu, t. y. aptariamu lyginamuoju standartu, kuris buvo papildomas PPA atskaitos taškas.

(84) Komisija taip pat atsižvelgia į tai, kad „Crist“, įsigijusi sausąjį doką, sukomplektavo gamybos liniją ir todėl sandorį galima laikyti mažiau rizikingu vykdant verslo strategiją, nei sandoris, kuriam buvo suteikta […] banko paskola. Kai […] bankas patvirtino paskolą, nebuvo galima užtikrintai kalbėti apie tai, kad „Crist“ galės užbaigti paskutinį planuojamos investicijos etapą, t. y. įsigyti sausąjį doką. Be to, Komisija pažymi, kad didžiausios „Crist“ istorijoje sutarties (kurios vertė – […] mln. EUR) pasirašymas, įvykęs tarp šių dviejų paskolų suteikimo, sustiprino bendrovės pozicijas, palyginti su tuo laikotarpiu, kuriuo paskolą suteikė […] bankas.

(85) Galiausiai Komisija pažymi, kad, kaip rodo daugelis išorės finansavimo šaltinių, kuriais bendrovė naudojosi tuo metu, kai buvo suteikta PPA paskola, finansinis sektorius turėjo teigiamą nuomonę apie „Crist“ finansinį potencialą ir gebėjimą gauti pajamų.

(86) Kadangi Komisijos išsakytos abejonės buvo išsklaidytos, Komisija mano, kad […] banko paskolos sąlygos ir faktas, kad „Crist“ turėjo galimybių pasinaudoti kitais išorinio finansavimo šaltiniais, patvirtina išvadą, kad privatus kreditorius suteitų „Crist“ paskola panašiomis sąlygomis, kokiomis buvo suteikta PPA paskola.

Verslo planas

(87) Sprendime pradėti procedūrą pažymėta, kad nors PPA paskolos suteikimo metu „Crist“ finansinė būklė buvo iš esmės patikima, iš sąskaitų buvo matyti trejus metus besitęsusi grynųjų pajamų mažėjimo tendencija, o rinkoje vyravo pertekliniai pajėgumai. Komisija *prima facie* abejojo, ar privatus investuotojas būtų suteikęs minėtą finansavimą, atsižvelgiant į susijusią rinkos riziką ir tai, kad priemonės patvirtinimo metu finansinė krizė dar tikrai nebuvo pasibaigusi.

(88) Kaip apibūdinta 50–60 konstatuojamosiose dalyse, Lenkija papildomai paaiškino elementus, lėmusius PPA sprendimą suteikti paskolą. Tai, *inter alia*, apėmė trimis etapais atliktą bendrovės finansinės būklės analizę, iš kurios matyti, kad bendrovė yra patikimo kreditingumo, ir […] atliktą nepriklausomą analizę. Lenkija pažymėjo, kad remiantis grynąja dabartine verte ir vidine grąžos norma investicijos grąža buvo didelė.

(89) Komisija išnagrinėjo Lenkijos pateiktą „Crist“ investicijos pelningumo vertinimą, iš kurio matyti, kad nors galiausiai „Crist“ už sausąjį doką turėjo sumokėti daugiau nei buvo numatyta (t. y. 175 mln. PLN), atitinkamos finansinės vertės išliko didelės (investicijos grynoji dabartinė vertė ir vidinė grąžos norma yra atitinkamai […] mln. PLN ir […] % remiantis sandorio sudarymo metu turėtais duomenimis). Žvelgiant iš privataus investuotojo perspektyvos, šie rezultatai rodo, kad „Crist“ turėjo patikimą verslo planą ir kad investavusi lėšų „Crist“ įgijo galimybę sudaryti naujas hidroinžinerijos sektoriaus sutartis. Iš tiesų pasirašytų sutarčių vertė rodo, kad bendrovė sparčiai vystosi.

(90) Komisija pažymi, kad iš bendrovės pardavimo ir veiklos buvo matyti aktyvi teigiama dinamika. Be to, Lenkijos valdžios institucijos paaiškino, kad grynųjų pajamų sumažėjo tik dviem metais (2008 ir 2009 m., žr. 4 lentelę) – tai buvo susiję su nauja „Crist“ verslo strategija. Todėl abejonių dėl bendro teigiamo „Crist“ finansinių rezultatų vertinimo sumažėjo.

(91) Kiek tai susiję su abejonėmis dėl rinkos perteklinių pajėgumų, Komisija pažymi, kad nors tradicinėje laivų statybos pramonėje gali būti perteklinių pajėgumų, „Crist“ laikydamasi savo naujos strategijos, išdėstytos verslo plane, kuris buvo pateiktas PPA, kai ji svarstė paskolos teikimo klausimą, 2009 m. gavo […] %, o 2011 m. – […] % pajamų kitose rinkose, nei tradicinė laivų statyba (žr. 1 lentelę). „Crist“ pajamų struktūra ir informacija apie jūrinių vėjo jėgainių konstrukcijų (kurių segmente bendrovė veikia aktyviausiai) perspektyvas rodo vystymosi galimybes ir palyginti nedidelę privatiems investuotojams kylančia riziką.

(92) Remdamasi išdėstytais argumentais Komisija daro išvadą, kad sandorio sudarymo metu turėtoje verslo informacijoje buvo pakankamai duomenų, kurių pagrindu privatus investuotojas priimtų tokį patį sprendimą, kurį priėmė PPA.

(93) Šį vertinimą patvirtina „Crist“ 2010–2011 m. finansiniai rezultatai, kuriuos dabar galima įvertinti *ex-post* kaip neatskiriamą verslo plano dalį. Nors 2010 m. bendrovė įvykdė tik […] % numatytų pardavimų, planuota pardavimo grąža ir grynojo pelno marža buvo viršytos, o „Crist“ gautas grynasis pelnas siekė 12,6 mln. PLN ir buvo […] kartų didesnis nei tais metais planuotas gauti grynasis pelnas. 2011 m. bendrovės rezultatai dar labiau pagerėjo: pardavimo lygis buvo […] % aukštesnis nei planuota, o gautos grynosios pajamos viršijos numatytas […] %. 2010 ir 2011 m. pabaigoje bendrovės bendri balansai buvo didesni nei planuota atitinkamai […] % ir […] %.

Lengvatinis režimas bendrovei

(94) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejones, ar laikytasi tam tikrų programoje nustatytų sąlygų, ypač, ar „Crist“ atitiko programos reikalavimus ir ar paskola atitiko programoje nustatytą viršutinę intensyvumo ribą (žr. 15 konstatuojamąją dalį).

(95) Komisija atkreipia dėmesį į Lenkijos valdžios institucijų pateiktą šio klausimo paaiškinimą, kad bendrovė galėjo gauti finansavimą pagal programą ir kad „Crist“ investicijos finansavimo iš PPA lėšų lygis neviršijo programoje numatytos 80 % viršutinės ribos (žr. 61–64 konstatuojamąsias dalis). Kiek tai susiję su antru klausimu, Komisija įsitikino, kad viršutinė riba nebuvo viršyta, kaip apibūdino Lenkijos valdžios institucijos ir remiantis informacija, kurią turėjo PPA tuo metu, kai priiminėjo sprendimą suteikti paskolą: teikiant 150 mln. PLN finansavimą investicijai, kurios bendra suma siekia 188,2 mln. PLN ([13]), gaunamas 79,7 % pagalbos intensyvumas.

(96) Remdamasi šiais paaiškinimais Komisija mano, kad abejonių dėl to, ar privatus investuotojas būtų suteikęs tokią paskolą, sumažėjo.

1.2. *Išvada dėl pranašumo*

(97) Remdamasi išdėstytais tyrimo rezultatais Komisija daro išvadą, kad bendrovė negavo jokio netinkamo pranašumo dėl sąlygų, kuriomis jau buvo suteikta PPA paskola. Visų pirma Komisija mano, kad i) PPA turėta informacija lėmė sprendimą, prie kurio būtų priėjęs privatus investuotojas ir kad ii) paskolos, kurią PPA suteikė „Crist“ palūkanų norma atitinka rinkos vertę.

(98) Elementai, liudijantys valstybės pagalbos buvimą pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, yra kumuliaciniai, todėl, jeigu nėra bent vieno iš jų nėra, tai daro lemiamą poveikį. Todėl kitų 66 konstatuojamojoje dalyje išvardytų elementų analizuoti nereikia.

([13]) PPA tuo metu negalėjo žinoti, kad bendra investicija bus 25 mln. EUR didesnė nei buvo manyta (t. y. 213,2 mln. PLN, vietoj 188,2 mln. PLN, nes už sausąjį doką buvo sumokėta daugiau).

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Priemonė, kurią Lenkijos Respublika įgyvendino „Crist S.A.“ naudai suteikusi 150 mln. PLN paskolą, kuriai nustatytos 6,81 % palūkanos, nėra valstybės pagalba, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lenkijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2012 m. liepos 25 d.

Komisijos vardu
Joaquín ALMUNIA
Pirmininko pavaduotojas